

BIJLAGE 1 - Chronologisch overzicht achtergronden en beleidsontwikkelingen woonwagens

Tijdens een bijeenkomst op 31 mei 2018 waarbij op initiatief van team Handhaving, Veiligheid en Toezicht diverse interne en externe disciplines aanwezig waren, die werkzaam zijn in het werkveld Woonwagens en standplaatsen, heeft Jeroen Kemna, extern coördinator woonwagenezaken, een presentatie gehouden waarin onderstaand chronologisch overzicht een beeld geeft van de ontwikkeling van het beleidsterrein.

-
1870	Industriële Revolutie - Loonarbeiders trekken naar de fabrieken.- Mensen nodig voor het oogsten en dergelijke.- Groep mensen reist van boer naar boer voor arbeid.- Zij nemen hun 'woning' mee.
1918	1e Woonwagenwet - Woonwagenbewoners werden voorheen vaak weggejaagd uit de dorpen.- Nu konden ze een woonvergunning krijgen van de Commissaris van de Koningin.- Men kon deze mensen niet langer weggagen.
1940 -1945	WO II - De Duitse bezetter nam de woonwagens in beslag.- Sinti werden afgevoerd naar concentratiekampen.- Vaak werden door de Nederlandse politie ook woonwagenbewoners op transport gezet.- Duitsers stuurden deze weer terug.- Wantrouwen tegen politie is hier ontstaan.
1957	Kleine wijziging van de Woonwagenwet Gemeenten mogen samen een regionaal woonwagenterrein inrichten.
1968	2e Woonwagenwet → concentratiebeleid - Overheid wil het welzijn van de woonwagenbevolking bevorderen: o elektriciteit, toiletten, douches, e.d.o maatschappelijk werk / dokterspost.o eigen lagere school / kerk / gemeenschapsgebouw / sportveld.o sloopveld / vaak ook een politiepost of 'kampbeheerder'.- Ontstaan van 50 grote regionale kampen met maximaal 70 plaatsen, een beperkt aantal trek- kersplaatsen en eigen voorzieningen.- Standplaatsen buiten de regionale kampen zijn verboden / niet meer trekken: o sociale contacten worden verbroken.o te veel concurrentie bij elkaar.o al snel te veel ophoping op één plek (vb. <i>Heemstede</i> = 600 plaatsen).o wie naar een ander kamp wil, moet eerst informeren of daar wel plaats is.- Afstammingsbeginsel wie in een woonwagen wil gaan wonen, krijgt alleen een standplaats wanneer de ouders ook al in een woonwagen woonden.- Dit was bedoeld om uitbreiding van het aantal standplaatsen tegen te gaan.
1975	Nota Woonwagenbeleid 1975 → deconcentratiebeleid - Concentratie werkt niet!- Te veel opeen gepakt bij elkaar → leidt tot ruzies en stress.- Rondtrekken geheel verboden.- Woonwagenscholen weer opgeheven → sloten niet aan op vervolgonderwijs.- Opsplitsing naar kleine kampen van maximaal 15 standplaatsen.- Dichtbij of liever nog in een woonwijk → integratie gewenst.

BIJLAGE 1 - Chronologisch overzicht achtergronden en beleidsontwikkelingen woonwagens

Jaren '80	Taak van landelijke overheid naar provincie overgeheveld <ul style="list-style-type: none">- Ontstaan kleine woonwagenlocaties.- Gemeenten kregen van provincie opgelegd hoeveel standplaatsen zij moesten realiseren.- Verder bevorderen integratie.- Uitgifte zogeheten VRO-woonwagens.	
1991	Beleidsnota 'Wonen op een standplaats' <ul style="list-style-type: none">- Alle aparte regels en wetten voor woonwagenbewoners zullen beetje bij beetje worden afgeschaft.- Uitgangspunt van beleid wordt dat woonwagenbewoners moeten worden behandeld als 'gewone burgers'.- Een wijziging van de Woonwagenwet verplicht iedere gemeente – opnieuw – om kleine centra in te richten van maximaal 15 standplaatsen.- Dicht tegen de bebouwde kom om de integratie te bevorderen.	
Maart 1999	Afschaffing woonwagenwet <ul style="list-style-type: none">- Woonwagenbewoners = 'gewone' burger gelijke rechten en plichten.- Geen aparte huisvestingsdoelgroep meer.- Afstammingsbeginsel vervalt.- Woonwagen en standplaats gelijk gesteld aan woningen.- Start normalisatiebeleid.- Taak provincie naar gemeenten.- Wens overheid: voor 2003 → 3500 extra standplaatsen aanleggen. (<i>niet gebeurd!</i>).	
December 1999	Besluit Beheer Sociale Huursector (BBSH) <ul style="list-style-type: none">- VNG en AEDES maken afspraken over overdracht standplaatsen.- Genormaliseerde woonwagenlocaties naar lokale corporatie.- Corporaties worden eigenaar en zorgen voor afdoende standplaatsen / woonwagens.- Woonwagens en standplaatsen vallen nadrukkelijk onder woongelegenheden.	
2003	Vervallen voorrangsregels <ul style="list-style-type: none">- Woonwagenbewoners kregen tot 1 januari 2003 voorrang bij de toewijzing van standplaatsen → compensatie voor vervallen afstammingsbeginsel.- Tegengaan concurrentie vanuit de 'burgerbevolking'.- Verwachting deconcentratie van de laatste regionale woonwagencentra afgerond.	
2006-2009	Handreikingen VROM-Inspectie <ul style="list-style-type: none">- Acties gericht op verhuizing naar reguliere woningen.- Corporaties werkten niet tot onvoldoende mee aan overname locaties en/of realisatie nieuwe standplaatsen → kunnen niet gedwongen worden.- Introductie termen 'uitsterfbeleid' en 'nuloptie'.- Inhoud veelal gericht op handhaving en repressie; (<i>aanleiding Vinkenslag 2003</i>).- Einde 'woonwagens' werd mogelijk.	
2012	Giessenlanden Bewoner vraagt standplaats aan voor zoon → nee, uitsterfbeleid.	Tiel Van de 14 locaties worden er 2 opgeheven en 5 in afbouw geplaatst.
2014	Woonwagencultuur = immaterieel erfgoed → UNESCO-verdrag <ul style="list-style-type: none">- Geregeld door bewoner Giessenlanden.- Cultuur moet worden beschermd en gefaciliteerd.	

BIJLAGE 1 - Chronologisch overzicht achtergronden en beleidsontwikkelingen woonwagens

2015

Giessenlanden

- Officieel verzoek om uitbreiding standplaatsen.
- Discussie start tussen gemeente en corporatie.
- Bewoner vecht door.

Tiel

- 2014-2015 → onderzoek Nationale Ombudsman.
- Actie om afbouwbeleid stop te zetten.
- Lukt ombudsman niet.
- Onderzoek stop gezet → landelijk onderzoek volgt.

2016-2017

College van de Rechten van de Mens

Veel individuele veroordelingen van diverse gemeenten en corporaties:

- o Zij maken verboden onderscheid op 'ras'.
- o Discriminatie van een bevolkingsgroep.

Mei 2017

Nationale Ombudsman

- Aanklacht minister → uitsterfbeleid moet vervallen.
- Gemeenten moeten weer nieuwe standplaatsen gaan aanleggen op basis van woonbehoefte onderzoek.
- Gelijke gevallen gelijk behandelen en ongelijke gevallen ongelijk behandelen.
- Uitsterfbeleid = direct onderscheid; het treft alleen woonwagenbewoners.
- Geen uitbreiding = uitsterfbeleid → jongeren kunnen hun cultuur niet voortzetten.

April 2018

College van de Rechten van de Mens

In advies t.a.v. concept handreiking gemeentelijk woonwagen- en standplaatsenbeleid (BZK):

- Leven in een woonwagen is een essentieel onderdeel van de cultuur.
- Cultuur wordt door mensenrechten beschermd → Europees Hof voor de Rechten van de Mens.
- Het Rijk, lokale overheden en woningcorporaties zijn verplicht om de cultuur van woonwagenbewoners niet alleen te beschermen, maar ook te faciliteren.
- Gemeenten moeten bij het huisvestingsbeleid rekening houden met woonbehoeften van woonwagenbewoners.
- Al naar gelang de behoefte, moeten gemeente en corporaties zorgen voor voldoende standplaatsen die het leven in familieverband mogelijk maken.
- Gemeente en corporatie moeten zorgen voor een gemengde locatie met een goede mix van huur- en koopwagens.
- Gemeenten moeten een wachtlijst voor standplaatsen openstellen.
- De wachttijd voor een standplaats voor woonwagenbewoners moet gelijke tred houden met de wachttijd van mensen die op de wachtlijst staan voor een sociale huurwoning.
- Ook woonwagenbewoners moeten reëel uitzicht hebben op een standplaats.
- Afstammingsbeginsel weer toepassen.
- Participatie van woonwagenbewoners zelf is essentieel bij beleidvorming en uitvoering.

12 juli 2018

Ministerie van Binnenlandse Zaken – Beleidskader woonwagenbeleid

- Toepassing mensenrechtelijk kader in woonwagenbeleid.
- Geen uitsterfbeleid / afbouwbeleid meer zolang er behoefte is aan standplaatsen.
- Faciliteren specifieke woonbehoefte van woonwagenbewoners.
- Aanleg nieuwe standplaatsen conform inventarisatie woonbehoefte.
- Ook voor woonwagenbewoners die willen terugkeren vanuit reguliere woningen.
- Uitbreiding standplaatsen moet in Woonvisie en Prestatieafspraken.
- Corporatie voorziet in de huisvesting van woonwagenbewoners voor zover deze tot de doelgroep behoren.
- Een woningzoekende woonwagenbewoner die dit wenst, dient binnen redelijke termijn kans te maken op een standplaats.
- Discriminatie is verboden. Discriminatie kan gemeld worden bij plaatselijke of regionale antidiscriminatiebureaus.
- Taak corporatie = standplaatsen en woonwagens te verhuren aan mensen met een laag inkomen.